Yarı felçli olan bir kimse nasıl abdest almalı ve nasıl namaz kılmalıdır?

[Türkçe — Turkish — تركي]

Muhammed Salih el-Muneccid

Terceme: Muhammed Şahin

Tetkik : Ali Rıza Şahin

2012 - 1433

IslamHouse.com

﴿ كيف يتوضأ ويُصلِّي من به شلل نصفي؟ ﴾

« باللغة التركية »

محمد صالح المنجد

ترجمة: محمد شاهين

مراجعة: علي رضا شاهين

2012 - 1433

IslamHouse.com

بسم الله الرحمن الرحيم

Soru:

Bir kadın,yarı felçli bir durumda ve abdest alması zor olmaktadır.Bu kadın nasıl abdest almalı veya nasıl teyemmüm almalıdır?Bu kadın için (teyemmüm alması için) toprak getirilmeli mi, yoksa ne yapmalıdır?

Üzerinde toz olmayan duvar ile teyemmüm alabilir mi,yoksa ne yapmalıdır? Bu kadının teyemmümü nasıl olmalıdır? Bu kadının namazı nasıl olmalıdır (nasıl namaz kılmalıdır)?

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Birincisi:

Abdest almak için su getiremeyen ve abdest alamayan veya hareket edemeyen hastanın durumuna bakılır:

Namaz vaktinde su getirecek ve kendisine yardım edecek birisini bulabiliyorsa, bu takdirde abdest alması, ona farzdır.

Yok eğer abdest almasına yardım edecek birisini bulamıyorsa, bu takdirde onun için teyemmüm almak meşrû olur.Bu kimsenin durumu,su bulamayan kimsenin hükmü gibidir.

Bunun içindir ki Allah Teâlâ şöyle buyuruyor:

((فَاتَّقُوا اللهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ..)) [سورة التغابن من الآية: ١٦]

"(Ey mü'minler!) **O halde gücünüz yettiği kadarıyla Allah'tan korkun** (Allah'tan korkmada güç ve takatinizi harcayın)."[1]

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- de bu konuda şöyle buyurmuştur:

((إِذَا أَمَرْتُكُمْ بِأَمْرٍ فَأْتُوا مِنْهُ مَا اسْتَطَعْتُمْ.)) [رواه البخاري ومسلم]

[1] Teğâbun Sûresi: 16

"Size, bir şeyi yerine getirmenizi emrettiğim zaman, ondan gücünüz yettiği kadarını yerine getirin."[1]

İbn-i Kudâme -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Hareket edemeyecek bir durumda olan ve kendisine su verecek birisini bulamayan hasta, su bulamayan kimse gibidir.Çünkü onun suya ulaşma imkânı yoktur.Bu kimse,kuyuyu bulup da elinde kuyudan su çıkaracak bir şey olmayan kimseye benzer."

Eğer namaz vaktinin çıkmasından önce kendisine su verecek birisini bulursa,su bulan kimsenin hükmünde olur. Çünkü bu kimse, kuyudan su çıkaracak bir şeyi vaktinde bulan kimse konumundadır.

Eğer kendisine su verecek birisinin gelmesinden önce namaz vaktinin çıkmasından endişe ederse,İbn-i Ebî Musa bu konuda şöyle demiştir:

"Teyemmüm alır.Fakat namazını iâde etmesi gerekmez."

---

[1] Buhârî; hadis no: 7288. Müslim; hadis no: 1337

Bu, Hasan Basrî'nin görüşüdür. Çünkü bu kimse, namaz vakti içinde su bulamayan kimse konumunda olduğu için mutlak anlamda su bulamayan kimseye benzer."[1]

el-Merdâvî de -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Hareket etmekten ve kendisine abdest aldıracak birisini bulmaktan âciz olan hastanın hükmü, su bulamayan kimse gibidir.

Kendisine abdest aldıracak kimseyi beklediği takdirde namaz vaktinin çıkmasından endişe ederse, teyemmüm alıp namazını kılar.Mezhebimize göre namazını iâde etmesi gerekmez."[2]

Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Suya doğru hareket etmekten âciz olduğundan dolayı suyu kullanma imkânı bulamaz ve kendisine de suyu verecek kimse yoksa,bu takdirde su bulama-

---

[1] el-Muğnî; c: 1, s: 151

[2] el-İnsâf; c: 1, s: 265

yan kimse hükmündedir. Eğer namaz vakti içerisinde kendisine su verecek birisi varsa, bu takdirde su bulan kimse hükmündedir."[1]

"el-Mevsûatu'l-Fıkhıyye"de şöyle gelmiştir:

"Su kullanma gücüne sahip olmayan âciz kimse teyemmüm alır, fakat namazını iâde etmez. Bu kimse, zorlanan,hapsedilen,suyun yakınına bağlanan,seferde veya mukimlik halinde vahşi hayvan veya insandan korkan kimse gibidir. Çünkü bu kimse, su bulamayan kimse hükmündedir. Oysa Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

((إِنَّ الصَّعِيدَ الطَّيِّبَ طَهُورُ الْمُسْلِمِ ، وَإِنْ لَمْ يَجِدِ الْمَاءَ عَشْرَ سِنِينَ ، فَإِذَا وَجَدَ الْمَاءَ وَلْيُمِسَّهُ بَشَرَتَهُ، فَإِنَّ ذَلِكَ خَيْرٌ.)) [رواه البزار وصححه الألباني في صحيح الجامع]

"Temiz toprak, on sene su bulamasa da müslümanın abdest suyudur. Su bulduğu zaman, suyu (abdest alması gerekiyorsa abdest azalarının,

[1] Şerhu'l-Umde; c: 1, s: 433-434

boy abdesti alması gerekiyorsa bütün vücûdunun üzerine) **döksün. Çünkü o bereket ve ecirdir."**[1]

İkincisi:

Eğer bu kimse, abdest azalarından bir kısmını yıkayabiliyor ve kalan diğer azaları hastalığı yıkamasına engel oluyorsa,abdest azalarından yıkayabildiklerini yıkaması ve yıkayamadığı diğer azaların yerine de teyemmüm alması gerekir.

Üçüncüsü:

Teyemmümün alınışına gelince, değerli âlim Muhammed b. Salih el-Useymîn -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Benim görüşüme göre sünnetin zâhirine mutabık olan teyemmümün alınış şekli şöyledir:

Parmaklarının arasını açmaksızın iki elinle toprağa bir defa vurman ve avuç içleriyle yüzünü mesh etmen,

---

[1] Bezzâr; "Mecme'u'z-Zevâid; c: 1, s: 261.Elbânî; "Sahih-il-Câmi'"; hadis no: 3861'de "hadis sahihtir" demiştir. el-Mevsûatu'l-Fıkhıyye; c: 14, s: 260

sonra da avuç içleriyle ellerini mesh etmendir. Böylelikle teyemmüm tamam olur."[1]

Dördüncüsü:

Su kullanmaktan âciz olan hasta, teyemmüm alıp namazını kılarsa ve namazını bitirdikten sonra da su kullanma imkânı bulursa, namazını iâde etmesi (yeniden kılması) gerekmez. Çünkü bu hasta kimse, üzerine farz olan ve yapmakla emrolunduğu şeyi yerine getirmiş sayılır.

Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"...Çünkü Allah Teâlâ, imkânı nisbetince yerine getirebildiği ancak bir vakit namazla onu muhatap tutmuştur. Yerine getirmekten âciz kalınan şart, acziyet sebebiyle düşer.

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in:

((إِنَّ الصَّعِيدَ الطَّيِّبَ طَهُورُ الْمُسْلِمِ، وَإِنْ لَمْ يَجِدِ الْمَاءَ عَشْرَ سِنِينَ..))

[1] eş-Şerhu'l-Mumti'; c: 1, s: 488

"Temiz toprak, on sene su bulamasa da müslümanın abdest suyudur."

Hadisi ile:

"... Toprak sana yeter..."

Hadisi, toprağın suyun yerine geçtiğine mutlak anlamda bir delildir."[1]

Beşincisi:

Evin duvarına elleri vurarak teyemmüm almaya gelince,ilim ehli bu konuda ihtilaf etmişlerdir.Bu ihtilafları ise, Allah Teâlâ'nın şu emrinde kastedilen şeyden olmuştur:

((... فَتَيَمَّمُواْ صَعِيداً طَيِّباً...)) [سورة النساء من الآية: ٤٣]

"... temiz toprakla teyemmüm edin... "[2]

Doğru olan görüşe göre doğru olan görüşe göre âyetin anlamı şudur:

---

[1] Şerhu'l-Umde; c: 1, s: 425

[2] Nisâ Sûresi: 43

"Âyette geçen "Saîd"dan kasıt; yerin üzeridir. Bu, ister toprak, ister kum, ister taş, isterse başka bir şey olsun.

Buna göre eğer duvar, boya ile boyanmamış ise, üzerinde ister toz olsun veya olmasın, onunla teyemmüm almak câizdir.Çünkü duvar,toprak cinsinden olan bir şeyden yapılmıştır. Ağaç ile kaplanmış veya boya ile boyanmış ise, -eğer üzerinde toz yoksa- bu ağaç veya boya,toprak cinsinden olmadığı için onunla teyemmüm alınmaz. Çünkü toz, toprak cinsindendir.

Altıncısı:

Hareket etmekten âciz olan hastanın namaz kılması gerektiğine gelince, bu konuda "el-Mevsûatu'l-Fıkhıyye"de şöyle gelmiştir:

"Hasta veya felçli kimse, fakihlerin çoğunluğuna göre sadece gücü yettiği rükünleri yerine getirir. Çünkü bir fiili yerine getirmekten âciz olan kimse, onu yerine getirmekle sorumlu tutulamaz. Hasta, ayakta kılmaktan âciz olursa, oturarak rükû ve secdesini yapar.Bunu da yerine getirmekten âciz olursa, oturarak îmâ (işâret) ile namazını kılar ve secdede,

başını rükûdan daha fazla eğer. Eğer oturmaktan da âciz olursa, sırt üstü uzanır îmâ ile kılar. Çünkü özür yeri sebebiyle rüknün sâkıt olması, özür kadarıyla sınırlandırılır.

İmrân b. Husayn'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

"Hastalandığımda Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- beni ziyâret ederek bana şöyle buyurdu:

- Ayakta namaz kıl.Ayakta namaz kılmaya gücün yetmezse, oturarak namaz kıl. Oturarak da namaz kılmaya gücün yetmezse, yan üzeri yatarak îmâ ile namaz kıl."[1]

Değerli âlim Salih el-Fevzân'a şöyle sorulmuştur:

"Benim yaşlı ve vücûdunun sol tarafı felçli olan babam var. Babamın bu sol tarafı, hareket etmekten tamamen yoksundur. Bunun içindir ki yürüyemeyip, hareket edememekte ve kendisine âit tuvalette kendi ihtiyacını giderememektedir.Bu durum,on yıldır devam etmektedir. Fakat üç veya dört ay önce bu hastalık

---

[1] el-Mevsûatu'l-Fıkhıyye; c: 26, s: 208

kendisine daha ağır gelmeye başladı. Namaz kılmak için taharet ve abdestini alamadığından dolayı babamın namazı terk etmesi câiz midir?

Eğer namazı terk etmesi kendisine câiz değil ise, taharet ve abdestini nasıl almalı ve namazını nasıl kılmalıdır?

Bu hal üzere olduğu sürece namazdan muaf olduğuna inandığı için hastalık süresince geçmişte terk ettiği namazlarından dolayı ne yapmalıdır?

Bunun üzerine o şöyle cevap vermiştir:

"Aklı yerinde olduğu sürece müslümandan namaz sâkıt olmaz. Fakat Allah Teâlâ'nın şu emri gereği, bulunduğu hal üzere namazını kılar.

((فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ...)) [سورة التغابن من الآية: ١٦]

"(Ey mü'minler!) **O halde gücünüz yettiği kadarıyla Allah'tan korkun** (Allah'tan korkmada güç ve takatinizi harcayın)."[1]

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- de hasta kimseye şöyle buyurmuştur:

---

[1] Teğâbun Sûresi:16

"Ayakta namaz kıl.Ayakta namaz kılmaya gücün yetmezse, oturarak namaz kıl. Oturarak da namaz kılmaya gücün yetmezse, yan üzeri yatarak îmâ ile namaz kıl."

Bu sebeple felç hastalığına yakalanan babanızın, felçli olmayan sağlam eliyle abdest almaya gücü yetiyorsa veya birisinin yardımıyla kendisine abdest aldırabiliyorsa, böyle yapması gerekir.

Eğer su ile abdest alamıyorsa, bu takdirde toprakla teyemmüm alır.

Eğer kendisi teyemmüm alamıyorsa, başkası tarafından ona teyemmüm aldırılır.Teyemmüm aldırılırken de kendisine bakan veya orada bulunanlardan birisi onun iki ellerini toprağa vurdurur, sonra iki eliyle onun yüzünü ve ellerini mesh ettirir.Bu arada babanız, teyemmüme niyet etmelidir. Daha sonra babanız bulunduğu hal üzere oturarak veya yan yatarak namazını kılar. Gücü nisbetince başıyla da rükû ve secdeye işâret eder (rükû ve secdeyi îmâ ile yapar).

Babanız felçli olması sebebiyle başıyla işâret edemiyorsa (îmâ yapamıyorsa), başının bir ucuyla rükû ve secdeye işâret eder.

İşte bu şekilde olur. Allah'a hamd olsun dîn kolaylıktır. Fakat bu kolaylık, namazı tamamen terk etmek anlamında değildir. Aksine zikrettiğimiz gibi bulunduğu hal üzere namazını kılar. Terk etmiş olduğu namazları da gücü yettiğince kılması gerekir."[1]

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

[1] el-Munteka Min Fetâvâ'l-Fevzân; c: 4, s: 27